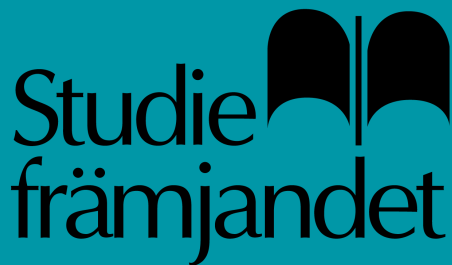

Naturskyddsföreningen
Mariestad

ENERGIGEMENSKAPER

ENERGIGEMENSKAPER

Vad är det, varför behövs det och hur fungerar det?

Hanna Jansson, energi- och klimatrådgivare

Varför pratar vi om energigemenskaper?

- Mer förnybar energi
- Mer lokal elproduktion
- Ökad elektrifiering
- Större behov av flexibilitet
- Medborgarnas roll växer

Vad är en energigemenskap?

En grupp människor eller organisationer som tillsammans:

- producerar energi
- använder energi
- lagrar energi
- delar energi
- säljer energi eller flexibilitet

Vad kan en energigemenskap göra?

- Solcellsanläggningar
- Batterilager
- Laddinfrastruktur
- Energidelning
- Efterfrågefleksibilitet
- Energieffektivisering

Vad säger EU?

Gemensamma grundprinciper

- Frivilligt deltagande
- Öppet medlemskap
- Demokratisk styrning
- Lokal nytta i fokus
- Inte främst vinstdrivande

Vem kan vara med?

- Privatpersoner
- Villaområden
- Föreningar
- Bostadsrättsföreningar
- Företag
- Lantbruk
- Kommuner

Vad skiljer mot traditionella energibolag?

Energibolag	Energigemenskap
Kunder	Medlemmar
Vinstfokus	Nyttafokus
Beslut centralt	Beslut lokalt
Ägande externt	Ägande lokalt

Till vilken nytta?

- Starkare lokal energiförsörjning
- Lägre energikostnader
- Större inflytande
- Lokal ekonomisk nytta
- Ökad kunskap och engagemang
- Bidra till robust energisystem

Utmaningar att känna till

- Finansiering
- Organisation
- Juridik
- Administration
- Långsiktigt engagemang

Sammanfattning

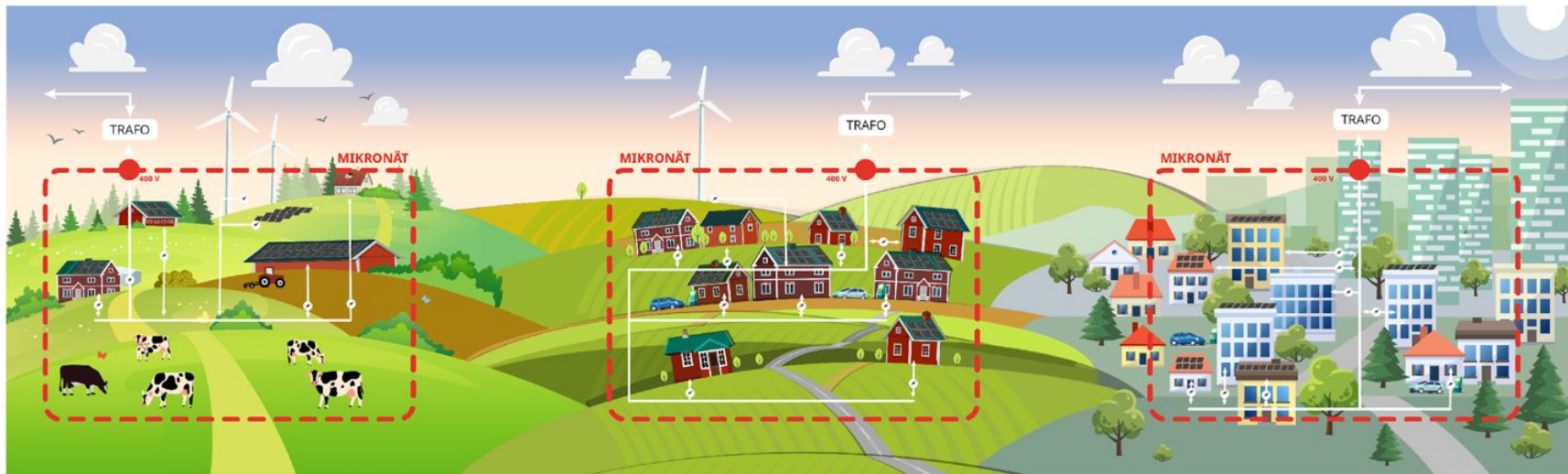
- Energigemenskaper handlar om samarbete kring energi.
- Syftet är lokal nytta och delaktighet.
- Möjligheterna är stora, men kräver engagemang och organisation.

Energigemenskaper 20 oktober 2026

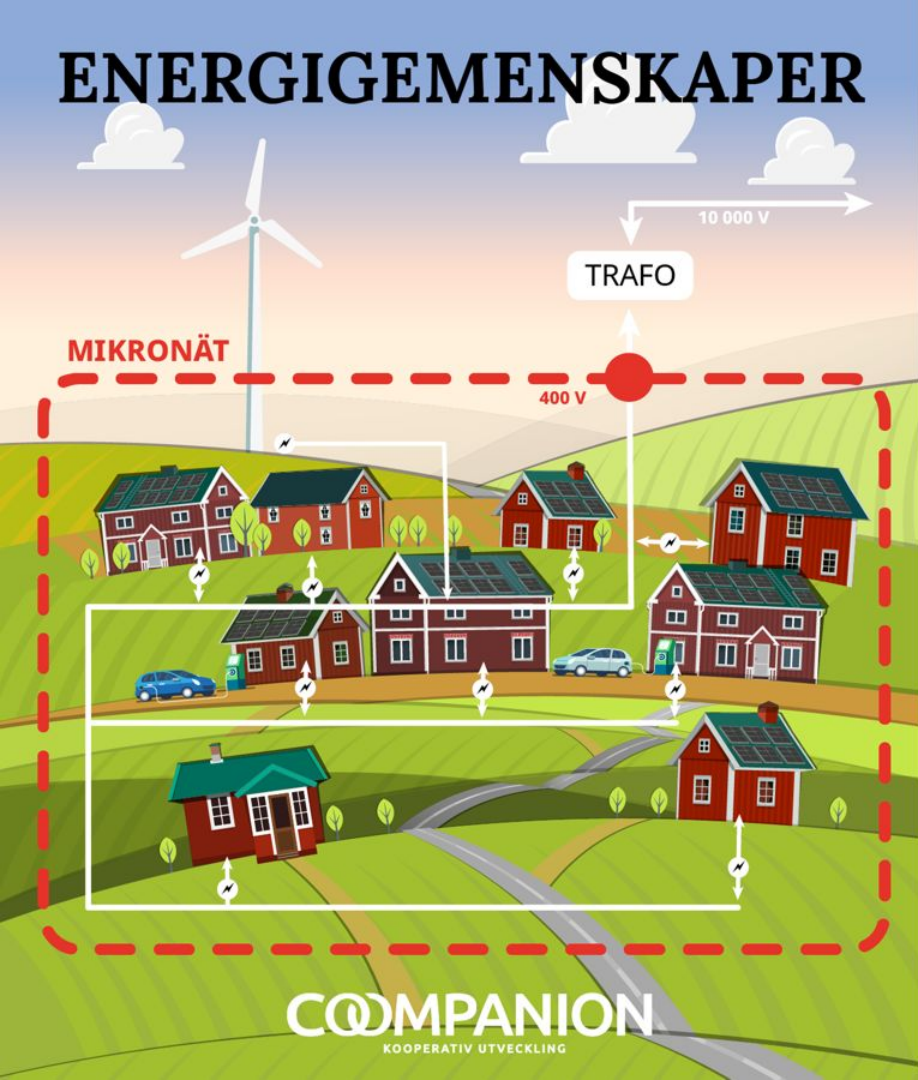
Energigemenskaper

Varför energigemenskaper?

- Tryggare energiförsörjning – Självförsörjning - Motverkar energifattigdom
- Beredskap - Oberoende – Ödrift
- Ett rättvisare energisystem med demokrati och inflytande
- Lägre energikostnader
- Stabilare energisystem – lagring – kraftbalansering
- Mer förnyelsebar energi bidrar till omställningen
- Minskat motstånd mot utbyggnad av förnyelsebar energi – ökad medvetenhet

ENERGIGEMENSKAPER

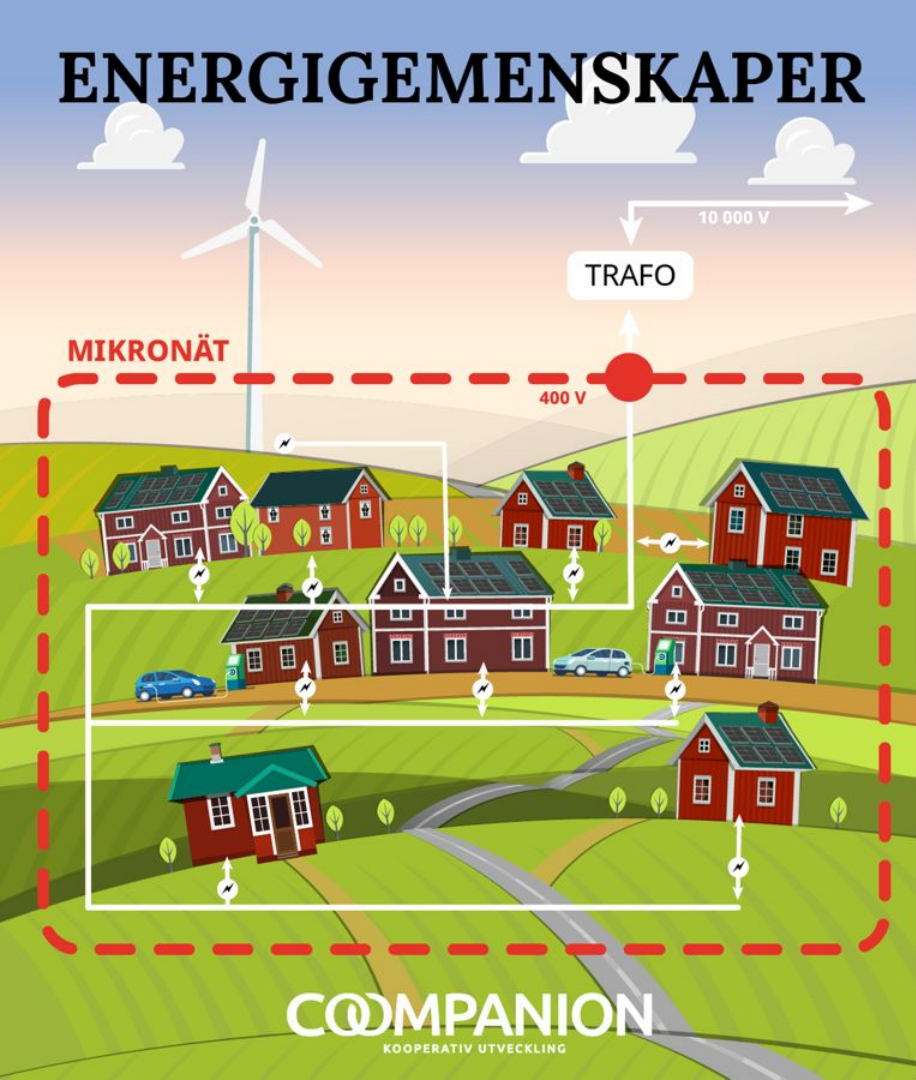

En energigemenskap definieras som ett kooperativ som har till ändamål att ge sina medlemmar miljömässiga, ekonomiska och sociala samhällsfördelar.

Energigemenskaper baseras på demokratiskt ägande för att skapa trygg stabil och kostnadseffektiv energi för dess medlemmar. Det kan vara hushåll, företag, föreningar etc. som gemensamt producerar, konsumerar och delar förnybar energi. Kooperativet kan även erbjuda andra energitjänster.

Syftet är att ge medborgare en större påverkan över sin energikonsumtion och produktion samt möjliggöra att fler kan medverka i energi-omställningen. En lämplig juridisk form är ekonomisk förening.

ENERGIGEMENSKAPER

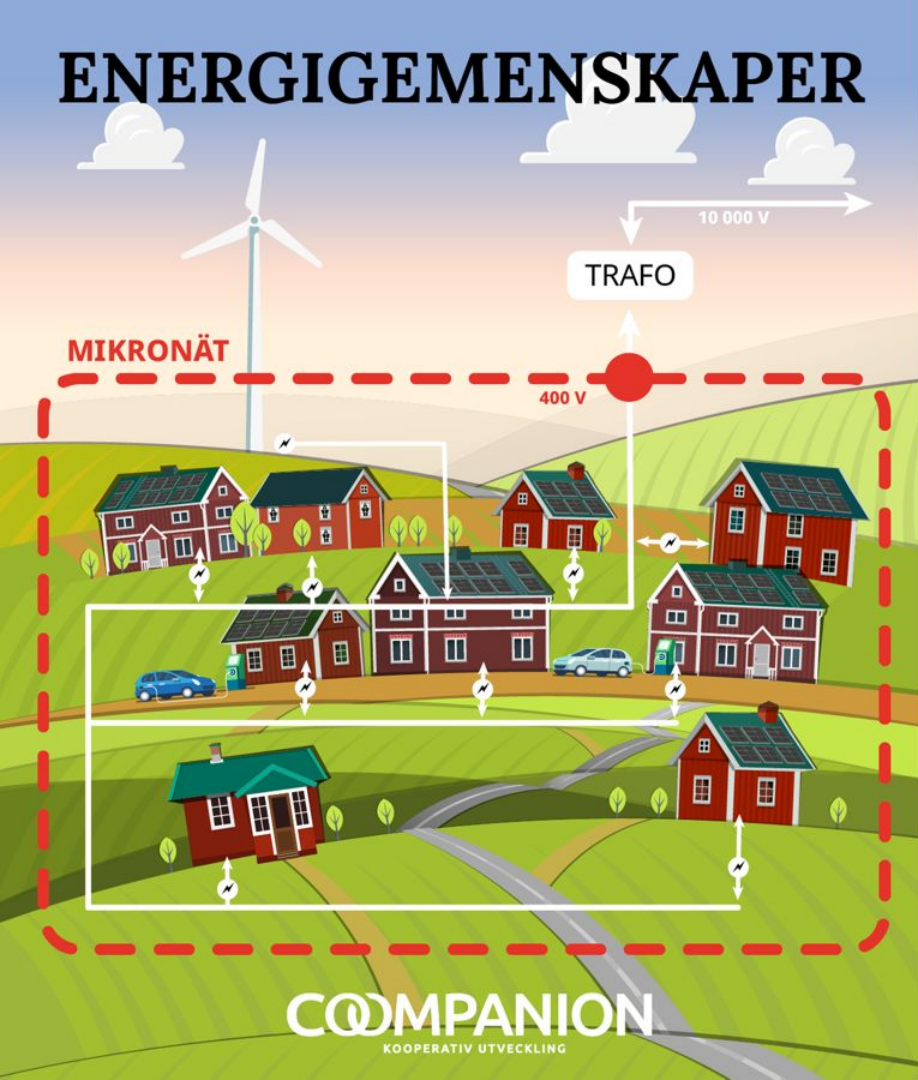

Röstånga Energikooperativ – lokal utveckling och samverkan

Sveriges Energigemenskaper – exempel och kontaktvägar

- Röstånga i Skåne är ett särskilt intressant exempel på hur ett lokalt energikooperativ kan bli en del av ortens utveckling.
- Föreningen grundades 2020 och har studerats i ett forskningsprojekt tillsammans med Lunds universitet och Svalövs kommun.

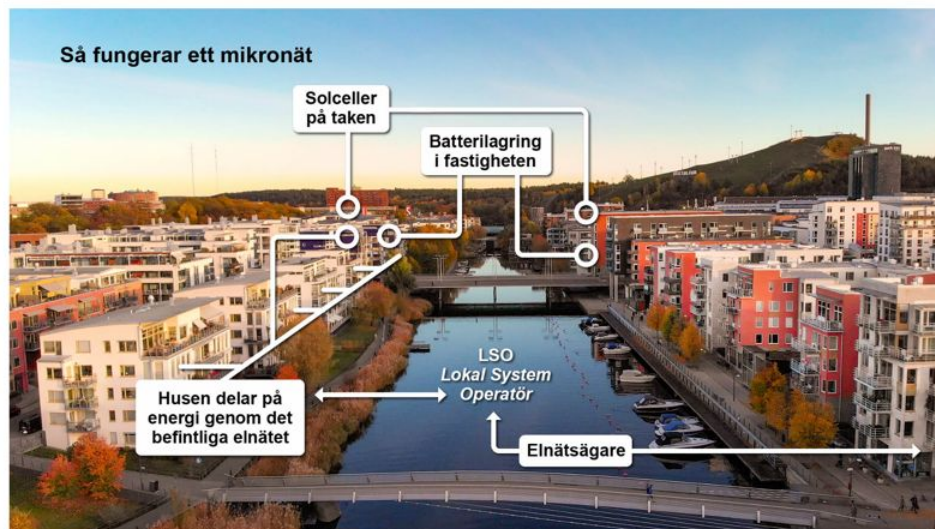
ENERGIGEMENSKAPER

- **Energikooperativ Bergslagen – solceller på skolbyggnader**

- Kooperativet har fyra solenergianläggningar, varav tre finns på skolbyggnader. Föreningen lyfter fram miljönytta och ansvaret för kommande generationer.
- Lärdom: Kommunala fastigheter kan bli en resurs för lokalt ägd energiproduktion. Det är en modell att undersöka för exempelvis skolor, idrottshallar, föreningslokaler och bygdegårdar.

Så fungerar ett mikronät

5. Hammarby Sjöstads Energigemenskap – många aktörer tillsammans

- Här samarbetar den ekonomiska föreningen ElectriCITY Innovation med 53 bostadsrättsföreningar och omkring 13 000 boende i Hammarby Sjöstad. Arbetet omfattar bland annat energieffektivisering och utveckling av lokal energianvändning.
- Energigemenskaper
- Lärdom: En gemensam organisation kan hjälpa många självständiga aktörer att samordna investeringar och utveckling. Det är relevant även för ett nätverk av fastighetsägare, företag och föreningar på en mindre ort.

PRODUKTION

Solpaneler

Vindkraft

Vattenkraft

Biogas

FÖRBRUKNING

Laddstation

Bilpool

LAGRING

Batteri

Hybrid Terräng

VÄLKOMMEN TILL FRAMTIDSKRAFT

Det här kartverktyget är till för er som funderar på att skapa en energigemenskap. Med vår plattform kan ni enkelt utforska och visionera kring er egen energigemenskap.

Oavsett om ni är nyfikna entusiaster, en lokal grupp eller ett företag som vill främja övergången till grön energi, ger vårt kartverktyg er verktygen för att komma igång med er energigemenskap. Börja er resa mot en mer hållbar framtid redan idag!

Observera att det här är ett visionsverktyg. Verktyget ger inga exakta siffror och summor utan ger uträkningar mellan tummen och pekfingeret för att visa vad som eventuellt är möjligt. För mer exakt och detaljerad information kontakta en leverantör.

I samarbete med:
stickypbeat

COMPANION

ÖPPNA PROJEKT

KOM IGÅNG

PRODUKTER

ENERGIBALANS

0 Wh

0 Wh

PRODUKTION FÖRBRUKNING

SJÄLVFÖRSÖRJNINGSGRAD

0%

ÖVERSIKT

LOKALA ENERGIGEMENSKAPER

Studie
främjandet

Studie främjandet

ELINOR ASKMAR

VERKSAMHETSSPECIALIST DEMOKRATI &
HÅLLBARHET
PROFILOMRÅDESANSVARIG MILJÖ
FOLKBILDNINGSUTVECKALER

STUDIEFRÄMJANDET VÄST

ELINOR.ASKMAR@STUDIEFRAMJANDET.SE

HÅLLBAR ENERGI TILLSAMMANS

- ett studiematerial
om medborgardriven omställning
och energigemenskaper

Studie främjandet

- BAKGRUND OCH DRIVKRAFTER
- HISTORIA OCH TILLÄMPNINGAR
- TRE OLIKA FORMER
- PRODUKTION OCH LAGRING
- EFFEKTIVISERING OCH BEREDSKAP
- ELNÄT
- EKONOMI
- ORGANISATION OCH AFFÄRSMODELLER
- SE FRAMÅT

Innehåll

1. Introduktion till studiematerialet.....	6
Att samtala kring och jobba med denna träff.....	8
2. Många möjligheter med energigemenskaper.....	9
Mål för energigemenskaper.....	10
Energiomställningen i Europa och Sverige.....	10
Vad är energifattigdom?.....	11
Ingen enkel omställning.....	12
Opinionen kring lokal förnybar energi och energigemenskaper.....	13
Att samtala kring och jobba med denna träff.....	15
3. Fler perspektiv på energigemenskaper.....	16
Historia, el och folkbildning.....	17
Förankring och legitimitet.....	18
Möjlig fördjupning om lokal energihistoria.....	20
Boendeföreningar blir energigemenskaper.....	20
Energiemenskaper för dig i hyresrätt.....	20
Att samtala kring och jobba med denna träff.....	23
4. Tre olika vägar framåt.....	24
Möjlighet 1: Gå med i en energigemenskap.....	24
Möjlighet 2: Gemensam upphandling.....	25
Möjlighet 3: Starta en ny gemenskap.....	26
Att samtala kring och jobba med denna träff.....	27
5. Hur kan vi producera och lagra lokal energi?.....	28
Produktion av el och värme.....	28
Lagring av el och värme.....	31
Framtidskraft - ett värdefullt verktyg.....	32
Att samtala kring och jobba med denna träff.....	33
6. Gemensam hushållning och beredskap.....	34
Smartare energi för resor.....	34
Hushålla och effektivisera tillsammans.....	36
Energiemenskaper och krisberedskap.....	36
Att ta tillvara mer lokalt producerad el.....	37
Att samtala kring och jobba med denna träff.....	38

7. Elnät och energigemenskaper.....	39
Ny öppning för lokal energidelning.....	40
Ett elsystem i stor förändring.....	41
Virtuella kraftverk.....	41
Sälja stödtjänster till elnätet.....	42
Att samtala kring och jobba med denna träff.....	42
8. Vad kostar det?.....	43
Hur har elpriserna förändrats?.....	43
Priserna varierar också över dygnet.....	44
Ekonomi i förnybar energi.....	44
Men är småskalig produktion försvarbar?.....	45
Klimat- och miljönyttan har ingen prislapp.....	45
Energiushållning.....	46
Att samtala kring och jobba med denna träff.....	46
9. Organisation och affärsmodeller.....	47
Tre affärsmodeller.....	48
Andra modeller?.....	49
Ekonomi och finansiering.....	50
Att samtala kring och jobba med denna träff.....	50
10. Se framåt!.....	51
Samverkan för att ta sig över hinder.....	51
Några bra kontakter och organisationer.....	52
Att samtala kring och jobba med denna träff.....	53

Tips på kompletterande material.....	53
--------------------------------------	----

Studie främjandet

SVERIGES ELEKTRIFIERING AV
LANDSBYGDEN DREVS I HÖG
GRAD AV FOLKRÖRELSE

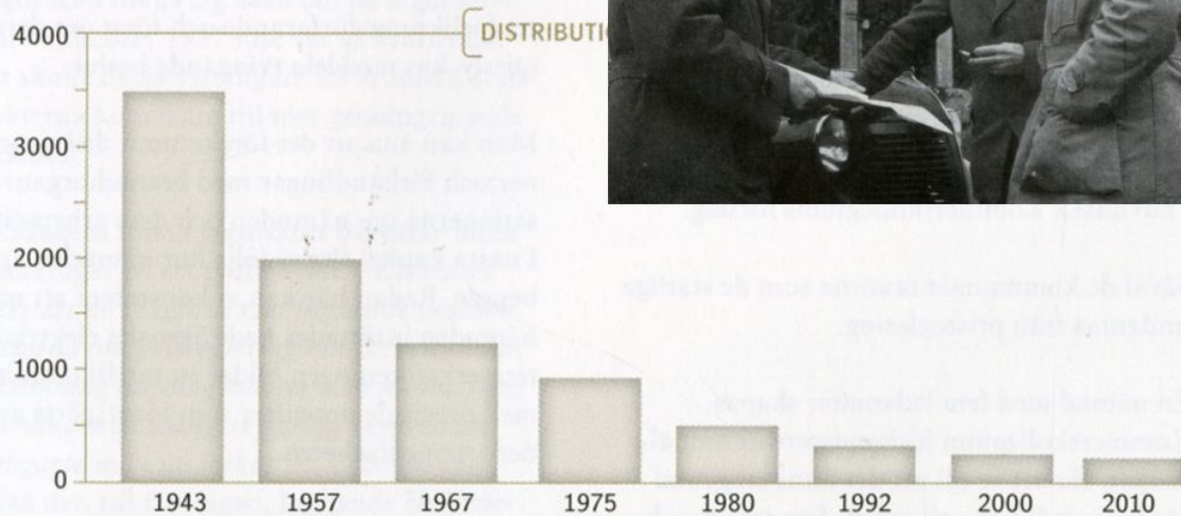
HUR KAN VI AKTIVERA DET FOLKLIGA
SAMHÄLSBYGGANDET IGEN?

Studie främjandet

SVERIGES ELEKTRIFIERING AV
LANDSBYGDEN DREVS I HÖG
GRAD AV FOLKRÖRELSE

HUR KAN VI AKTIVERA DET FOLKLIGA
SAMHÄLSBYGGANDET IGEN?

Strukturförändringen

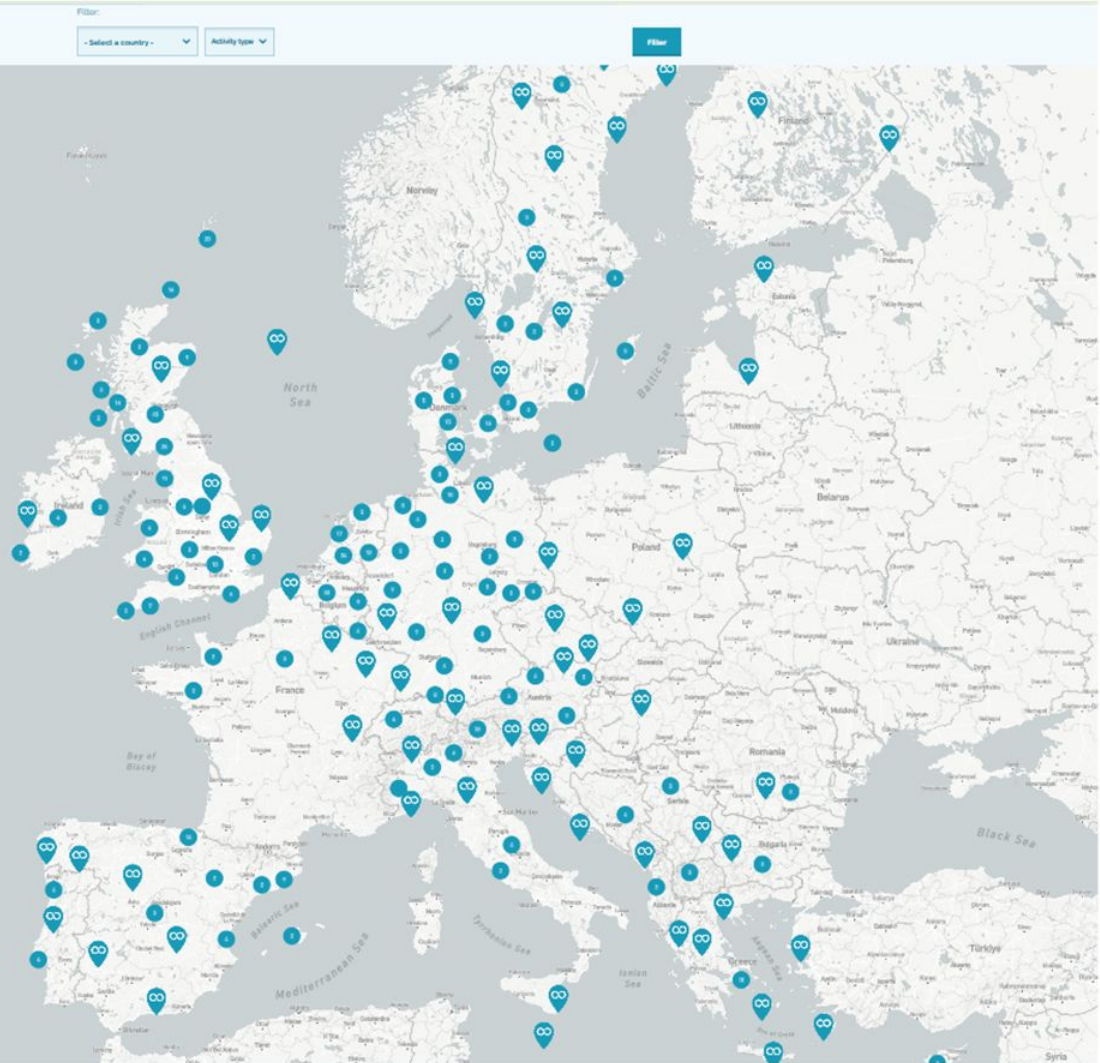
(Källa: Energimarknadsinspektionen)

Studie främjandet

SVERIGES ELEKTRIFIERING AV
LANDSBYGDEN DREVS I HÖG
GRAD AV FOLKRÖRELSE

HUR KAN VI AKTIVERA DET FOLKLIGA
SAMHÄLSBYGGANDET IGEN?

Studie främjandet

"LÅT TUSEN BLOMMOR BLOMMA"
ANDERS BJÖRBOLE

DET FINNS MÅNGA OLIKA TYPER

- INKÖPSFÖRENINGAR
- ICKE GEOGRAFISKT BASERADE
- RESILIENS OCH OMSTÄLLNING
- BYGDEUTVECKLINGSFOKUS
- FOLKMACKEN
- SJÄLVFÖRSÖRJNING
- TEKNIKEXPERIMENT
- NYTTO- & EKONOMIDRVNA
- LEGITIMITETSDRIVNA
- ENERGIGEMENSKAPER I MILJÖPROGRAM
- ENERGIGEMENSKAPER FÖR INKLUDERING

Vi stöttar lokal handlingskraft!

Utveckling en plats genomförs bäst
av oss som bor och verkar här.

**ENGAGEMANG
SAMARBETSFÖRMÅGA
NYTÄNKANDE**

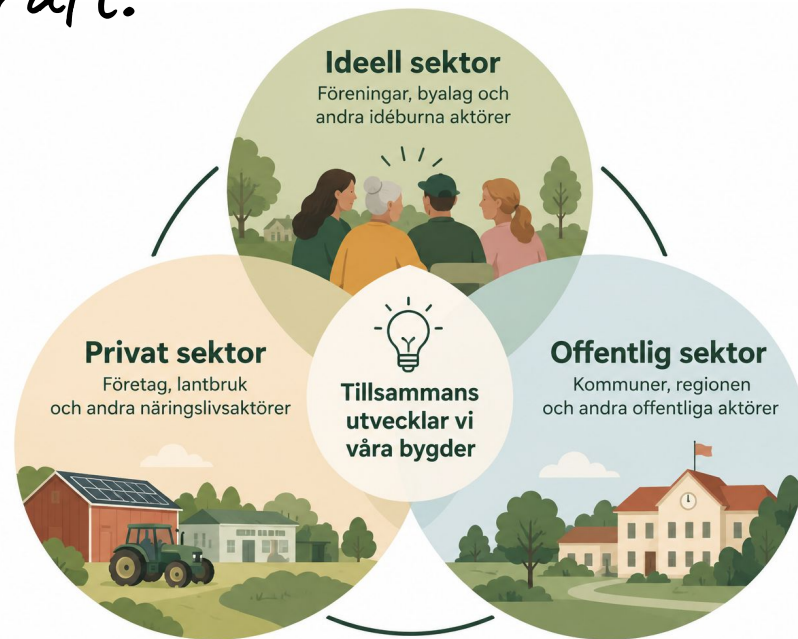
Vi löser utmaningar tillsammans!

Medfinansieras av
Europeiska unionen

Vi stöttar lokal handlingskraft!

Medfinansieras av
Europeiska unionen

HÅLLBARA LÖSNINGAR FÖR STARKA LOKALSAMHÄLLEN

Vi hjälper er att ta nästa steg!

- ★ **Kontakter och idéutveckling**
Bollplank, nätverk och samverkan
- ★ **Projektstöd**
Förstudier och utvecklingsprojekt
- ★ **Smarta byar – upp till 40 000 kr**
Enklare stöd till mindre initiativ,
utan investeringar

Har du en idé? Kontakta oss!

Sundet Byn på landet

- Sundet är en by på landet i Skaraborg
- Vi utreder hur man kan dela på energi mellan olika fastigheter.
- Alternativt att hjälpas åt att anskaffa solceller batterier elbilsladdare och smarta elsystem till våra hus.
- Batterierna blir sedan delar i ett större system.

Så här skulle det kunna se ut

Dags för diskussioner!

- Vad är era tankar om energigemenskaper?
- Hur skulle en energigemenskap kunna vara formad i ditt sammanhang?
- Hur går vi vidare?

Tack för ikväll!

Jan Bertilsson, Naturskyddsföreningen jan.bertilsson2@hotmail.com

Hanna Jansson, Energi- och klimatrådgivningen hanna.jansson@skara.se

Elinor Askmar, Studieförbundet elinor.askmar@studieframjandet.se

Maria Henriksson, Coompanion maria.henriksson@coompanion.se

Lovisa Johansson, Leader NV Skaraborg lovisa@leadernvskaraborg.se